

IZVJEŠTAJ O EVROPSKOJ NEDJELJI MOBILNOSTI 2025. GODINE

Glavni grad Podgorica, Crna Gora

Period od 16 – 22. septembra 2025. godine je tradicionalno bio u duhu velikog projekta za Glavni grad i Sekretarijata za saobraćaj Glavnog grada kao nosioca projekta i institucije koja aktivno sprovodi aktivnosti u okviru svojih nadležnosti kako bi se saobraćaj odvijao na bezbjedan i efikasan način. Evropska nedjelja mobilnosti (ENM 2025. godine) obilježena je pod sloganom „Mobilnost za sve“ (eng. *Mobility for all*) ukazujući upravo na činjenicu da mobilnost prije svega mora da bude omogućena svima, a ništa manje nije od značaja činjenica da planiranje mobilnosti mora biti održivo uprkos sve većem broju izazova sa kojima se Glavni grad suočava. Imajući navedeno u vidu, okupili smo tim odgovornih, mladih ljudi, spremni da svi svojom pozitivnom energijom i predanošću obogatimo agendu aktivnosti i prezentujemo javnosti ispravan način saobraćajnog functionisanja. Cijeli tim bio je posvećen animiranju svih uzrasta učesnika u saobraćaju, od najmlađih, preko starijih, pa sve do učesnika zrelog doba.

Prvi dan ENM 2025. godine započet je svečanim otvaranjem, na kojem se prisutnima i medijima obratila zamjenica gradonačelnika, g-đa Nađa Ljiljanić koja je istakla da Podgorica želi da postane moderan evropski grad u kojem je održiva mobilnost prioritet.

Nađa Ljiljanić, zamjenica gradonačelnika i Ninoslav Kaluđerović, sekretar Sekretarijata za saobraćaj

Ispred delegacije Evropske unije u Crnoj Gori savjetnik za infrastrukturu, g-din Kai Nagel u svom obraćanju istakao je da je neophodno omogućiti svakom građaninu da zadovolji svoju osnovnu potrebu

u vidu saobraćaja, jer upravo taj segment predstavlja ključni preduslov za kvalitetan stil života, ali se ogleda uticaj i na regionalni razvoj.

Kai Nagel, savjetnik za infrastrukturu delegacije Evropske unije u Crnoj Gori

ENM 2025. godine kao koncept je dobra prilika da pokažemo da izazovi sa kojima se suočavamo kada je saobraćaj u pitanju mogu biti rješivi ukoliko se veći značaj posveti bezbjednom odvijanju istog, a koji je ujedno pristupačan za sve.

U nastavku dana, pod organizacijom NVO „Biciklo.me“ realizovana je 12. biciklistička vožnja za djecu (eng. *kidical mass*) na Trgu nezavisnosti, da bi sat vremena nakon biciklističke vožnje za djecu Sekretarijat za kulturu Glavnog grada realizovao predstavu za djecu na otvorenom pod nazivom „Misli zeleno“. Obje aktivnosti prvog dana ENM 2025. godine imale su za cilj da se upravo najveća pažnja posveti najmlađim uzrastima, s obzirom na to da će oni u budućnosti biti formirani ljudi i aktivni učesnici u saobraćaju, te da nam cjelokupna saobraćajna situacija zavisi od stečenog znanja i kulture koje im prenesemo dok su u fazi kreiranja svoje ličnosti.

12. Kidical mass - biciklistička vožnja za djecu

Predstava za djecu na otvorenom „Misli zeleno“

Drugi dan ENM 2025. godine obilježen je u radu sa predstavnicima donosioca odluka, odnosno odbornicima Skupštine Glavnog grada Podgorice na temu održive urbane mobilnosti, u organizaciji NVO „Biciklo.me“ koja je u realizaciji aktivnosti imala posebnog gosta, g-dina dr Plevnik Aljaža sa Urbanističkog instituta Republike Slovenije, koji je upoznao odbornike da se upravo Ljubljana suočavala sa izazovima koji pritiskaju Podgoricu, te iznio niz mjera i načina kako bi se isti mogli riješiti. Cilj radionice je bio da se kroz interaktivnu saradnju predstave savremeni načini planiranja saobraćaja i upoznavanje odgovornih kako način njihovog djelovanja može poboljšati postojeće stanje.

U drugom dijelu dana, posvećena je pažnja najmlađim učesnicima u saobraćaju. Sekretarijat za saobraćaj Glavnog grada organizovao je promotivno/edukativnu vožnju gradskim autobusom za učenike drugog razreda OŠ „Milorad Musa Burzan“. Tokom vožnje, djeca su imala priliku da prisustvuju kratkom interaktivnom predavanju posvećenom osnovnim pravilima ponašanja u saobraćaju. Edukatori iz Sekretarijata su kroz razgovor i primjere iz prakse približili mališanima važnost saobraćajne bezbjednosti, nakon čega je uslijedio kviz znanja. Kroz zanimljiva pitanja i odgovore, učenici su pokazali koliko su pažljivo slušali, ali i koliko već znaju o pravilima na ulicama.

Radionica za odbornike Skupštine Glavnog grada

Edukativna vožnja autobusom za učenike

Ono na čemu je zasnovan **treći dan ENM 2025. godine** jesu raznovrsne aktivnosti namijenjene raznim uzrastima, prije svega bazirajući se na uzrast osnovne škole iz istog razloga koji je prethodno pomenut, a potom i predstavljanje dobrih evropskih praksi kada je prevoz biciklom u pitanju, što je

predmet interesovanja nešto starije grupe učesnika. Dakle, treći dan smo započeli predstavljanjem Teritorijalne analize za biciklistički saobraćaj u Podgorici i primjera dobre prakse iz Evrope, za čiju realizaciju se pobrinula NVO „Biciklo.me“ u saradnji sa Evropskom kućom, koji su na osnovu studijske posjete u sklopu projekta „CycleRight“ predstavili primjere dobre prakse u razvoju održive mobilnosti iz Bratislave, Bolonje, Liepaje, okruga Blekinge i Kopenhaga.

NVO „Radost zajednice“ u saradnji sa akademskom zajednicom, odnosno Univerzitetom Crne Gore – Mašinski fakultet, svoju pažnju usmjerava ka realizaciji aktivnosti pod nazivom „Mali učesnici, veliki znalci“ i predstavlja predavanje o saobraćaju za učenike OŠ „Radojica Perović“. Učenici su kroz interaktivna pitanja koja su bila sastavni dio igre učila o važnosti nošenja kacige kao preduslovu bezbjedne vožnje, ali i dodatnih korisnih informacija na istu temu.

Projekcija edukativnih crtanih filmova za učenike OŠ „Milorad Musa Burzan“ na temu „Bezbjednost u saobraćaju“ koju je realizovao Sekretarijat za saobraćaj Glavnog grada u saradnji sa Kancelarijom za mlade bila je posljednja aktivnost u ovom danu. Učenici su posjetili JU Narodnu biblioteku „Radosav Ljumović“, gdje su imali priliku da pogledaju seriju edukativnih crtanih filmova na temu bezbjednosti u saobraćaju. Projekcija je bila osmišljena tako da na kreativan i djeci blizak način dodatno osnaži svijest o važnosti poštovanja saobraćajnih propisa i razvoju saobraćajne kulture. Cilj ovih aktivnosti bio je da se kod najmlađih učesnika u saobraćaju razvije osjećaj odgovornosti, ali i da im se ukaže na značaj pravilnog ponašanja kako bi se očuvala njihova bezbjednost. Poseban akcenat stavljen je na ulogu djece kao pješaka i korisnika javnog prevoza, uz isticanje važnosti pažljivog kretanja u urbanom okruženju. Na kraju projekcije, učenicima i nastavnom osoblju škole podijeljeni su pokloni.

Predstavljanje analize biciklizma

Predavanje o saobraćaju

Projekcija edukativnih crtanih filmova

Saradnja između NVO „Radost zajednice“ i Univerzitetom Crne Gore – Mašinski fakultet nastavljena je i tokom **četvrtog dana ENM 2025. godine**, na način da su na Trgu Svetog Petra Cetinjskog organizovali događaj pod nazivom „Bezbjedno do škole“ za djecu predškolskog i školskog uzrasta. Svoj doprinos u pomenutom događaju dale su i Uprave policije, Policijska akademija Danilovgrad, ali i drugi mnogobrojni partneri. Program događaja je obuhvatio simulaciju prelaska ulice za šta su bili zaduženi pripadnici Policijske akademije Danilovgrad, dok su edukativne radionice i igre vodili profesori i studenti Univerziteta Crne Gore – Mašinski fakultet, da bi na kraju program bio obogaćen kvizom znanja uz nagrade za djecu, kao i podjelu edukativnih materijala.

S druge strane, u sklopu EU projekta „Be Ready“, prilika koju pruža ENM 2025. godine iskorišćena je za najavu postavljanja zelene nadstrešnice autobusnog stajališta u Podgorici, čime se naglašava značaj linijskog prevoza putnika koji služi prije svega za rasterećenje saobraćaja, ali i pored svih ekoloških prednosti Glavni grad podiže na jedan veći nivo kada je u pitanju digitalizacija i modernizacija javnog prevoza.

Događaj "Bezbjedno do škole"

Najava zelene nadstrešnice

Petog dana ENM 2025. godine Sekretarijat za kulturu je organizovao koncert grupe "Mizar" na Trgu nezavisnosti. Virtuozii makedonskog podneblja su znali kako da privuku pažnju ne ostavljajući prisutne ravnodušnim, dok je **šestog dana ENM 2025. godine** NVO „Radost zajednice“ praćena podrškom Sekretarijata za sport Glavnog grada omogućila mlađim uzrastima da u fudbalskom derbiju odmjere snage. Aktivnost je bila organizovana u Bulevaru Veljka Vlahovića na infrastrukturi koja je od ogromnog značaja sa aspekta saobraćaja, a učesnici u saobraćaju su iskazali oduševljenje idejom o boljem načinu korišćenja javnog prostora.

Koncert grupe "Mizar"

Fudbalska utakmica za djecu

Sedmi dan ENM 2025. godine i ujedno posljednji dan evropske nedjelje mobilnosti tradicionalno postaje prilika da upravo Sekretarijat za saobraćaj Glavnog grada kao institucija koju najviše tangira održiva urbana mobilnost prezentuje aktivnosti koje su realizovane u prethodnom periodu na predmetnu temu, ali i predstavljanje budućih planova. U saradnji sa Zajednicom opština Crne Gore i GIZ-om (*Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit GmbH*) predstavnici Sekretarijata za saobraćaj su pored navedenog prezentovali i trajnu mjeru „BPARCO“ koja daje na značaju biciklizmu u Glavnom gradu na način da su donacijom GIZ-a postavljena parking mjesta za bicikla i električne trotinete (e-trotinete) na 6 prometnih lokacija kako bi se podstaklo mobilno učestvovanje u saobraćaju. Za kraj sedmog dana, ali i ujedno kraj ENM 2025. godine, takođe tradicionalno povodom Svjetskog dana bez automobila je NVO „Biciklo.me“ u saradnji sa Glavnim gradom: Sekretarijatom za saobraćaj i Kancelarijom za mlade, Evropskom kućom i Upravom policije organizovalo 93. vožnju bicikla za

odrasle (eng. *critical mass*) gdje okupljeni uživaju u bezbjednoj i opuštenoj vožnji bicikla i e-trotineta. Odlična prilika za druženje, upoznavanje, davajući na značaj i zdravstvenom aspektu kojem većina učesnika i ne daje toliko pažnje koliko je potrebno.

Prezentacija Sekretarijata za saobraćaj Glavnog grada

93. Critical mass - biciklistička vožnja za odrasle

Sekretarijat za saobraćaj koristi priliku da se zahvali svim članovima tima koji su događaj kakav je ENM 2025. godine podigli na jedan viši stepen svojim zalaganjem i trudom u pripremi bogate agende, kao i svima koji su na bilo koji način dali doprinos razvoju održive urbane mobilnosti u Glavnom gradu.

Izveštaj sačinio
Mervan Drpljanin
Sekretarijat za saobraćaj

Prilog:

Agenda ENM 2025. godine